

Chomh Fuar le Leac Oighir

Réamheolas: (Cuir isteach ábhar agus scileanna a seoladh roimhe seo chun cabhrú leis an aonad foghlama seo)

1.4 measúnú a dhéanamh ar chineálacha ithreacha ina cheantar áitiúil i dtaca le comhdhéanamh agus fásra

2.2 measúnú a dhéanamh ar na hiarmhairtí comhshaoil, eacnamaíocha agus sóisialta a ghabhann le saothrú carriage agus acmhainní fuinnimh

Torthaí Foghlama: (Ar fud na snáitheanna))

1.5 míniú a thabhairt ar an gcaoi a múnlaíonn próiseas an chreimthe, an tsil-leagain agus an iompair na timpeallachtaí abhann, mara agus oighir

2.6 scrúdú a dhéanamh ar na cúiseanna maidir le hathrú aeráide agus ar na himpleachtaí lena mbaineann

2.9 measúnú a dhéanamh ar an ngaol idir an domhan fisiceach, an turasóireacht agus iompar

1.10 iniúchadh a dhéanamh ar raon na bpróiseas fisiceach atá gníomhach i láthair roghnaithe agus ar na naisc atá eatarthu

Briathra Gnímh:

- **Mínigh:** mionchuntas a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna
- **Scrúdaigh:** argóint nó coincheap a mheas ar bhealach a nochtann toimhdí agus caidrimh na saincheiste
- **Meas:** saintréith, cumas, nó cáilíocht ruda a mheasúnú nó breithiúnas a thabhairt ina thaobh
- **Iniúch:** breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí úra

Faoi dheireadh an aonaid beidh scoláirí in ann:

- Breac-chuntas a thabhairt ar stair ghairid an oighrithe in Éirinn
- Sainmhíniú a thabhairt ar oighearshruth / oighearchlúid agus mínigh conas a chruthaítear oighearshruthanna
- Cur síos a dhéanamh ar dháileadh domhanda an oighir agus sonraigh na háiteanna ina bhfaightear oighearshruthanna
- Míniú a thabhairt ar na próisis a bhaineann le creimeadh oighreach, iompar agus sil-leagan, agus ar na próisis a mhúnlaíonn an tírdhreach (gnéithe creimthe & sil-leagain)
- Gnéithe de chreimeadh oighreach agus sil-leagan ar léarscáileanna OS, grianghraif ón aer agus íomhánna satailíte a aithint
- Na tosca a mheallann turasóirí chuig tírdhreacha oighrithe a aithint
- Nithe is díol spéise do thurasóirí a ainmniú agus a aimsiú i dtírdhreach oighrithe trí úsáid a bhaint as léarscáileanna agus as grianghraifa tosca a mheallann turasóirí chuig tírdhreacha oighrithe a aithint
- Measúnú a dhéanamh ar an ngaol idir an tírdhreach oighreach, an turasóireacht agus an t-iompar
- Míniú a thabhairt ar an tionchar a bhíonn ag oighearshruthanna a bhíonn ag leá ar dhaoine atá ina gcónaí in Éirinn nó i dtíortha eile agus ar na himpleachtaí ar an todhchaí a bheas ag oighearshruthanna a bhíonn ag leá?
- Smaoineamh ar naisc idir athrú aeráide agus oighearchaidhpeanna / oighearchlúideacha / oighearshruthanna a bhíonn ag leá

Na Gnéithe: Conas a rachaidh an scoláire i dtaithí ar na torthaí foghlama (eispéirithe foghaimeora)

Patrúin

- Suíomh na n-oighearchlúideacha agus n-oighearshruthanna domhanda
- An bealach a thógann oighearshruth ó na hardtailte go dtí na hísealchríocha
- Tírdhreacha creimeadh oighreach i
- gceantair ardtailte
- Tírdhreacha sil-leagan oighreach i
- gceantair ísealchríche
- Ceantair a mbíonn tionchar ag leá oighir orthu
- Tírdhreach oighrithe agus cúrsaí iompar
- Tírdhreacha oighrithe agus turasóireacht

Próisis

- An chaoi a bhfoirmítear oighearchlúideacha agus oighearshruthanna
- An chaoi a ngluaiseann oighear
- Creimeadh (sracadh, scríobchaitheamh, gníomhú reo agus coscairt)
- Ábhar a iompar agus a shil-leagan
- Téamh domhanda agus oighearchlúideacha agus oighearshruthanna cúlaitheacha

Córas

- An chaoi a gcruthaítear oighear
- An chaoi a múnlaíonn próisis oighreacha tírdhreach
- Gníomhaíochtaí daonna agus a n-idirghníomhaíochtaí le tírdhreach an oighearshrutha

Scála

- Áitiúil, náisiúnta agus domhanda
- Oighearchlúideacha ar fud an domhain lenár linn

Scileanna Tíreolaíochta

- A aithint cén áit a bhfuil oighearchlúideacha domhanda ar léarscáil den domhan agus limistéir a mbíonn tionchar ag athrú aeráide agus ag leá oighir orthu
- Anails a dhéanamh ar léarscáileanna, grianghraif, íonhanna satailíte de thírdhfeach oighreach, agus foirmeacha talún agus patrúin a aithint
- Léaráidí d'fhoirmeacha talamh oighreach a tharraingt agus a lipéadú
- Sracléarscáil a tharraingt agus a lipéadú de thírdhreach oighrithe, líonra iompair agus nithe is díol spéise do thurasóirí in Acla
- Sonraí a bhailiú ó réimse leathan foinsí m.sh. sonraí aeráide agus aimsire chun athrú aeráide a thaispeáint nó sonraí faoi chúrsaí turasóireachta in Acaill.
- Sonraí a eagrú agus a léirmhíniú chun teacht ar fhíricí agus conclúidí nua a dhéanamh m.sh. turasóireacht in Acaill, athrú aeráide srl..
- Faisnéis tíreolaíochta a chur i láthair go soiléir agus go gonta chun a dtuiscint a léiriú

Inbhuanaitheacht

Eacamaíoch:

- Inbhuanaitheacht na turasóireachta m.sh. nádúr séasúrach na turasóireachta in Acaill
- Inbhuanaitheacht na turasóireachta m.sh. nádúr séasúrach na turasóireachta in Acaill

Comhshaol:

- Saothrú na timpeallachta nádúrtha
- Tionchar leá oighir

Sóisialta:

- Tacú le pobail áitiúla m.sh., Ionaid saoire Sciála sna hAlpa & Páirceanna Náisiúnta in Éirinn (Feabhsú ar bhonneagar, sláinte, miondíol srl. mar thoradh ar an turasóireacht)

Feasacht Tíreolaíochta: Chun scolairí a thacú lena dtuiscint d'fheasacht tíreolaíocht a dhoimhniú agus cabhair a thabhairt dóibh idirghníomhaíochtaí, idirnaisc agus impleachtaí a aithint sa domhain fhisiciúil agus daonra.

<p>Idirghníomhaíochtaí</p> <ul style="list-style-type: none"> • An idirghníomhaíocht idir próisis oighreacha an chreimthe, an iompair agus an tsil-leagain agus an éifeacht a bhíonn aige sin ar an tírdhreach • An chaoi a n-idirghníomhaíonn daoine le tírdhreach oighrithe • An tírdhreach oighrithe agus an turasóireacht • Oighriúchán, athrú aeráide agus daoine 	<p>Idirnaisc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tírdhreacha oighreacha agus líonraí iompair • Oighriúchán agus turasóireacht • Iompar daonna, athrú aeráide agus leá oighear • Na héifeachtaí a bhíonn ag limistéir oighrithe ar shuíomh lonnaíochtaí 	<p>Impleachtaí Sóisialta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eisimirce mar gheall ar an dífhostaíocht (ionaid sciála/séasúracht na turasóireachta?) • Cailliúint seirbhísí pobail <p>Eacnamaíoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deiseanna fostaíochta • Fostaíocht shéasúrach • Bonneagar feabhsaithe mar gheall ar thurasóireacht (tírdhreach oighrithe) <p>Comhshaol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Athrú Aeráide • Cailleadh gnáthóg agus bithéagsúlachta • Turasóireacht agus díghrádú an tírdhreacha fhisiciúil
---	--	---

Seiceáil isteach ar an bhfoghlaim:

Masúnú Leanúnach	Sampla féideartha
Cineálacha measúnaithe	Fianaise na foghlama
	Ról an scoláire sa mheasúnú
<p>Acmhainní Roinne: Tá Gaeilge ar fáil mar ceann de na teangacha sa liosta d'fhotheideal dúnta ar an suíomh greasáin seo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/corries/ • https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/Aretes/ 	Nótaí an Mhúinteora Aonair:

- <https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/Pyramid-peaks/>
- <https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/formation-of-U-shaped-valleys/>
- <https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/formation-drumlins/>
- <https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/glacial-deposits-types-moraine/>
- <https://timeforgeography.co.uk/videos-list/glaciation/antarctica-ice-melt-global-sea-level/>

Naisc thraschuraclaim e.g. CLF1/CLF2

- https://www.jct.ie/leagangaeilge/geography/resources_ga

Machnamh: (Tarlaíonn machnamh le linn agus tar éis aonad foghlama, mar mhúinteoir aonair agus le do Roinn Tíreolaíochta. Cabhróidh sé sin le planáil amach anseo.)

Cad é a d'oibrigh go maith?

Cad éis féidir a fhabhsú?

Conas is feidir é a fheabhsú?